No 1558 Zaterdag 8 November 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Garen en sparen

voor den kwaden dag.

We zijn weer in onze rijke dagen, volop in den regentijd. Men kent Curaçao eenvoudig niet terug. Het dorre, droge eiland is herschapen in een lusthof vol malsch en welig groen. Vruchtbaar is onze bodem en zeer dankbaar voor de geringste bewerking; men ziet het aan de maïsvelden. Wat groeit hier alles snel na een paar flinke regenbuitjes, het groen springt den grond uit!

Wat zou Curaçao een bekoorlijk plekje gronds wezen, konden we altijd over het noodige water beschikken! Maar helaas, de drie benedenwindsche eilanden behooren tot de regen arme streken.

Gelukkig zijn we niet de eenigen op Gods aardbodem, die gebrek aan water hebben.

Daar zijn nog andere streken, waar het even weinig, ja, nog minder regent dan op Curaçao.

Maar, wat doet men daar om het gebrek aan water in den drogen tijd te voorkomen?

In den regentijd gaart en spaart men het water op voor den kwaden dag, als de regen uitblijft. Diepe ravijnen, natuurlijke holten en kommen tusschen de bergen worden afgesloten en gemaakt tot reservoirs, tot bewaarplaatsen, vergaarbakken van het regenwater. En in den drogen tijd zet men de sluizen van tijd tot tijd open en men irrigeert. Zoo doet men in Spanje, in Caïro, in Egypte, in Sintiago de Chile, en in vele andere regenarme streken.

En wat doen wij hier op Curaçao?

Wij hebben gebrek aan water en laten den kostbaren, vruchtbaarmakenden regen in breede stroomen naar zee wegloopen!

Is het dan wonder, dat we later gebrek lijden na zulk een ongehoorde verkwisting?

Maar we hebben toch onze dammen!

Zeker, en wij kunnen het Gouvernement niet dankbaar genoeg zijn, dat geregeld met den aanleg daarvan wordt voortgegaan.

Dankbaar zijn we, maar nog niet voldaan.

Men moet niet gaan meenen, dat in den damaanleg alleen alle heil gelegen is; dat men genoeg doet voor de waterverschaffing, als men maar goed zorgt voor het aanleggen van dammen en het graven van putten.

Water is een allereerste levensbehoefte voor alle menschen, rijk en arm, een levensbehoefte ook voor dieren en planten. Daar kan nooit genoeg voor gezorgd worden. Het is en blijft een groote anomalie, iets onbestaanbaars in deze tijden, dat de arme menschen zelfs hun drinkwater moeten koopen.

Zindelijkheid en gezondheid lijden daaronder.

Of wij het hier op Curaçao ooit zoo ver zullen brengen, dat er overvloed aan water komt en de menschen naar hartelust ervan kunnen genieten om niet?

Zulk een toestand schijnt ons op het oogenblik buitengewone weelde, en toch is het de gewone toestand in alle beschaafde streken, waar drinkwater om niet in overvloed verkrijgbaar wordt gesteld voor mensch en dier, in pompen, drinkbakken en fonteinen.

Om het zoover te brengen moeten we beginnen met geen druppel regenwater verloren te laten gaan.

Het Gouvernement moet in den damaanleg ook opnemen een reuzendam, die de groote rooien in hun vaart naar zee tegenhouden; het graven van uitgestrekte vijvers, tanki's, aan het eind dezer rooien, waar het nederstortende water zich kan verzamelen; het afsluiten van reeds natuurlijk gevormde kommen tusschen de bergen om ze te veranderen in meertjes; het verleggen van den waterloop, waar geen gelegenheid is, dien te keeren en tegen te houden.

Moet dat nu allemaal van 't jaar nog gebeuren?

Dat is onze bedoeling niet.

We wilden slechts wijzen op het vele water, dat ook bij den tegenwoordigen damaanleg, nog nutteloos naar zee wegloopt.

Het systeem, dat gevolgd wordt is goed, maar kan toch nog altijd worden verbeterd en meer worden uitgebreid.

Wanneer niet reeds nu aan deze latere uitbreiding van den damaanleg wordt gedacht, is het best mogelijk, dat later dergelijke aanvulling niet meer kan worden aangebracht, omdat er vroeger bij het leggen der dammen geen rekening mee is gehouden.

Als men geregeld doorgaat met den damaanleg, zal toch de tijd komen, dat er gezegd wordt: Nu zijn er dammen genoeg op Curaçao, we beschouwen den damaanleg als geëindigd".

Maar dan zal alleen zijn bereikt, wat men tot dusverre slechts beoogde met het leggen van dammen, namelijk: dat de regen *langzaam* WEGVLOEIT van de bergen en aldus meer tijd heeft in den grond te dringen. De gronden worden op deze wijze beter verzadigd met water en de putten in de nabijheid worden rijker gevoed, maar toch! het water gaat ten slotte voor ons verloren en loopt nutteloos weg in zee.

Altijd zal het water blijven wegvloeien naar zee, zij het langzamer dan vroeger, omdat het door de veelvuldige dammen meermalen gestuit wordt in zijn vaart en telkens wordt tegengehouden, als de tegenwoordige damaanleg niet wordt uitgebreid.

Dat wegvloeien van water blijft zonde en jammer voor een land, waar zoo dikwijls gebrek is aan water, en het drinkwater zelfs gekocht moet worden!

We moeten dus trachten al het water, dat er uit den hemel valt, te behouden. En dat kunnen we alleen, als we de rooien opvangen in kuilen en vijvers, of in expresselijk daartoe aangelegde cementen bassins.

Daar zijn landen, thans vruchtbaar en rijk, die vroeger droog en dor waren, maar van een woestijn veranderd werden in een oase door het ophouden en verzamelen van het regenwater.

Wat anderen kunnen, moet voor ons ook mogelijk wezen.

HOLLANDS WERK IN CHILI.

De werk. en electr. ing. dr. G, de Gelder te Santiago (Chili) schrijft over ingenieur—werken aan de Yeso, in Chili, een der laatste werken van onzen landnoot prof. G. H. van Mourik Broekman c. s te Santiago:

„Het betreft een belangrijk en hoogst interessant onderzoek, bevattende de uitvoering eener opdracht van de Chileensche regeering, om rapport uit te brengen over de mogelijkheid van verbetering der irrigatie in de vlakte van Santiago. De uitkomsten van dit onderzoek, aangevangen in begin 1910, werden verzameld in een uitvoerig rapport, getiteld „Lago del Yeso", uitgebracht in Februari 1911, en eenige maanden later gepubliceerd. Het rapport bevat tevens het volledig project met kostenbegrooting voor de uitvoering der werken.

Door hen, die bekend zijn met de moeilijkheden, waarmede de ingenieur in Chili te kampen heeft, zal dit werk van een landgenoot eerst recht naar waarde geschat worden. Het is hier in Chili zulk een gansch andere arbeid, dan wij in Nederland gewoon zijn, waar wij werken op een meestal geheel bekend en naar alle zijden verkend terrein met een korps aannemers, geschoold in de praktijk, en bekend met alle listen en lagen van de natuur: met een staf van werklieden, wier vakkennis en toewijding men eerst ten volle naar waarde leert schatten, wanneer men moet werken met Zuid-Amerikaansche „peones".

Hier betreft het een arbeid, uitgevoerd in het onbekende, woeste bergland van de Cordilleras, op een hoogte van meer dan 2500 M. boven de zee, onder groote onberingen verricht, en zonder alle hulpmiddelen en getraind personeel, waarover de ingenieur in Nederland te beschikken heeft. Het is echte pionierabeid."

Aan het project moest vooraf gaan een uitgebreid hydrologisch onderzoek, waarvoor de gegevens vrijwel ontbraken en dus zelf door den ingenieur moesten worden gezocht; grootendeels ontbraken de geologische en meteorologische waarnemingen, waarover men in de Oude Wereld in zulk een ruime mate beschikken kan. En toch moest rekening worden gehouden met de meest intensieve natuurverschijnselen, die in deze streken kunnen voorkomen, als hoogwater, aardbevingen, terreinafschuivingen en alle verdere prettige geschenken, waarmede de natuur dit overigens uitverkoren land af en toe bedeelt.

De vlakte van Santiago, of de valei van de Haipo, is een buitengewoon vruchtbaar land, maar bebouwing is alleen mogelijk door krachtige irrigatie. De regenval is slechts overvloedig in de drie wintermaanden Juni, Juli en Augustus; hij is onvoldoende in de lente en in den herfst, en ontbreekt geheel in de buitengewoon warme zomermaanden. De regenval is dus, in tegenstelling met de behoefte van den landbouw, juist het omgekeerde van wat in Argentinië het geval is, waar in tijden van de grootste hitte ook de meeste regen valt.

Reeds meer dan een eeuw lang wordt in de behoefte aan water tegemoet gekomen door irrigatie; het noodige water wordt in hoofdzaak ontnomen aan de rivier de Maipo en aan haar zijrivier de Hapocho. Naar het voorbeeld van de irrigatie in Spanje is de vlakte doorkruist met op tamelijk primitieve wijze aangelegde kanalen, met een gecompliceerd net van zijkanalen, en kanaaltjes, met evenzeer gecompliceerde waterrechten. Dit vrij ingewikkelde stelsel van irrigatie heeft de overgens dorre vlakte herschapen in uiterst vruchtbare terreinen, des te vruchtbaarder door den aanvoer van het slib der rivieren, dat voor den landbouw hoogst voedende eigenschappen schijnt te bezitten.

Evenwel, de Haipo is een echte bergrivier, waarvan de watercapaciteit geheel afhankelijk is van den sneeuwval en de sneeuwsmelting in de Cordilleras. Vandaar dat jaren van grooten waterrijkdom afwisselen met jaren van watergebrek en in het algemeen, dat in den zomer het water vrij onvervloedig is, doch in de lente en in den herfst te weinig water aanwezig is, om aan de steeds stijgende behoefte van den landbouw te voldoen. In de zomermaanden December, Januari en Februari kan derhalve tamelijk veel water afgestaan worden, in den winter is evenzeer overvloed van water in de Haipo, omdat geen water voor irrigatie noodig is; in de lente en de herfst is er watergebrek.

Het plan voor verbetering der irrigatie ligt dus voor de hand: water accumuleeren in winter en zomer en weer afstaan in lente en herfst. De moeilijkheid was echter het vinden van een geschikte methode tot accumuleeren, zonder al te dure kunstwerken. Prof. Broekman heeft op ingenieuse wijze dit vraagstuk opgelost. Hij wil voor dit doel gebruiken een oud gletschermeer, dat ingesloten is door een moraine, welke op één plaats is doorgebroken, en daar slechts behoeft te worden afgesloten door een betrekkelijk eenvoudig kunstwerk, om op een gemakkelijke wijze weer teruggebracht te kunnen worden in zijn oorspronkelijken toestand.

Het meer wordt dan gevoed door de Yeso, een der zijrivieren van de Haipo, en men is in staat door een dam van slechts 40 M. hoogte 130 millioen M^3. te accumuleeren. Gemiddeld kunnen geacumuleerd worden 110 millioen M^3. in den zomer, waarvan dan 60 millioen weer afgestaan worden in den herfst. De rest, ad 50 millioen, met nog 80 millioen, die in den winter verzameld worden, vormen een watervoorraad van 130 millioen M^3., welke voor de lente beschikbaar is. Deze accumulatie beteekent een vermindering van een watertoevoer der Maipo van slechts 10 pCt. in den zomer, en 15 pCt. in den winter, terwijl een vermeer-

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling.)

XVII De groote Hansen.

De ergste verkwisters onder de vreemdelingen zijn zij, die het snelste rijk zijn geworden, de plantagehouders van Bourbon.

Dat eiland is zóó vruchtbaar, dat een koffieboon in den grond gestoken reeds hetzelfde jaar ontkiemt en opgroeit tot een boom, die vruchten geeft. Daar kan men met koffieplantages en suikerfabrieken gauw rijk worden. Geen andere gedachte heeft men dan zoo spoedig mogelijk veel geld te verdienen om naar Parijs te kunnen gaan en zijn hartstochten den vrijen teugel te vieren. Zij maakten het echter zoo bont, dat de goede God zes jaar achtereen de keverplaag, en verwoestende stormen over Bourbon zond, zoodat het heerlijke eiland veranderde in een woestenij, en de pretmakers verarmd terugkeerden en opnieuw een leven van zwoegen en werken moesten beginnen.

Het meest beestachtig misdroeg zich „de oude Creool." De hand des Almachtigen trof hem op geheel bizondere wijze.

Zijn lievelingsdochter huwde en kreeg een rijken bruidschat mee; haar echtgenoot was ook zeer wel gesteld, jong en flink. Hun wittebroodsweken brachten zij door aan de Riviera, de tooverachtig schoone kust van de Middellandsche Zee. Na zes weken keerden zij naar Parijs terug, en wierpen beiden hun trouwring in den haard. Zij rijdt naar de Seinebrug en verdrinkt zich, HIJ gaat naar het Bois de Boulogne en schiet zich dood.

Waarom?

Dat is nooit bekend geworden.

Het lijk der vrouw werd maar niet gevonden, en de Bladen spotten reeds, dat men toch niet zoo naïef moest zijn en meenen, dat een jonge, schoone, rijke vrouw zich zou verdronken hebben.

Om de eer zijner dochter te redden liet de vader de geheele Seine afdreggen met netten; te vergeefs.

De Bladen begonnen nog harder te spotten over het geval; nu was het toch wel zeker. Eindelijk, na langen tijd wordt den vader gemeld, dat men het overschot van een menschenlijk in een hemd, met naamletters gemerkt, bij een watermolen gevonden had. In wanhoop snelden vader en moeder naar die plaats — zij was het!

De smart der ouders was hevig, doch na weinige weken herviel de vader weder in zijn oude duivelsche zonden. Het geduld van God scheen ten einde.

„De oude Creool" was Oppergouverneur in Marseille geworden; bij een groot Stierengevecht nam hij de eereplaats in op een hooge tribuun. Nauwelijks gezeten, stortte de tribuun in elkander en begroef hem onder balken en puin. Als krankzinnig werd hij tusschen het puin uitgehaald en toen hij later bedaarde, bleek het, dat hij een gevaarlijke inwendige kneuzing had bekomen. Volgens uitspraak der geneesheeren moest hij onbeschrijfelijke pijnen lijden in den onderbuik, wel de pijnlijkste van alle menschelijke kwalen. Dag en nacht, zonder ook maar één enkel oogenblik op te houden, duurde die krankzinnigmakende pijn voort.

Zoo heeft hij zes jaren lang onafgebroken gekermd om zijn duldelooze smarten, tot God hem eindelijk verloste.

De Bladen van alle richtingen, en zelfs zijne meest lichtzinnige vrienden, verklaarden openlijk: „Hier is de vinger Gods."

VIII De Kerk.

Te Parijs gaan de mannen niet naar de kerk, van de vrouwen slechts weinigen; men ziet er eigenlijk alleen maar bedelaars, en kreupelen, en dames diep in rouw gehuld. O, hoe duidelijk klinkt het u hier tegen:

Zalig zijn de hongerenden; Zalig zij die treuren! Zij zijn het, die zich aan God vastklemmen, maar de lachende menigte en zij die zich in alles te goed kunnen doen, moeten niets van God weten.

Van de 500.000 mannen, die te Parijs jaarlijks hun Paaschplicht moeten vervullen, kunnen er nauwelijks 5.000 toegelaten worden, omdat de rest in ongeoorloofde betrekkingen leeft.

Een uitzondering op het slecht kerkbezoek maakt de Notre Dame des Victoires (Onze Lieve Vrouw der Overwinningen.) Deze kerk is minstens gedurende de Meioefeningen gevuld met vrouwen. Maar daartoe bestaat een geheel bizondere reden.

Deze kerk is zeer ongunstig gelegen, dicht bij de Beurs, en werd daarom in het begin, zoo mogelijk, nog slechter bezocht dan de overige kerken. Een ijverige Pastoor, vol heilig vuur, besteedde zijn geheele eigen vermogen, —20.000 Francs— om een altaar ter eere van Maria te bouwen en liet daarboven de Groetenis des Engels schilderen. Ook liet hij voor de oefeningen der maand Mei liederen componeeren van bovenaardsche schoonheid. En toen heeft de goede God willen toonen, hoe lief Hem deze vereering zijner Moeder was.

Van het eerste oogenblik af was de toeloop der geloovigen gedurende de Meimaandviering zoo groot, dat men slechts met moeite een plaats kon krijgen, ofschoon de Notre Dame zeer veel ruimte biedt.

Het beeld van Onze Lieve Vrouw werd miraculeus, talrijke bekeeringen hadden er plaats en zeer veel wonderdadige genezingen.

Deze Meimaandoefeningen werden een hoofdattractiepunt voor de Parijzenaars.

Een stelling der Jesuïeten zegt: Toon u altijd zóó, zooals ge zijn moet."

Hieraan ligt een diepe beteekenis ten gronde; het is een prachtig beginsel om volmaakt te worden.

Toon u altijd zachtmoedig, ook als ge inwendig van woede kookt. Op deze wijze zult gij leeren uw drift te onderdrukken en ge zult later werkelijk zachtmoedig worden.

Toon u altijd barmhartig, ook al bezit ge een hart van steen. Al geeft ge dan in het begin uwe aalmoezen zonder eenig hooger beginsel, spoedig genoeg zult ge ondervinden, dat ge van de menschen geen dank te verwachten hebt, en ge zult smaken, hoe zoet het is tranen te drogen.

Vertoon u altijd in de kerk, ook

dering van den waterafvoer in lente en herfst tot 30 pCt. kan worden verkregen.

Bij een werk van dezen aard en van dezen omvang moet gezocht worden naar een uitvoering, die zooveel mogelijk in overeenstemming is met de natuurlijke gesteldheid van het terrein; bij de noodige groote afmetingen is dit mogelijk, dank zij de nieuwe methodes van hydraulisch transport en deponeeren van materialen, zooals in Amerika reeds op groote schaal zijn toegepast.

Uit een meer, de Laguna negra in de nabijheid gelegen, 180 M. hooger dan dat van de Yeso, kan het voor den bouw noodige water onder hooge druk worden verkregen, terwijl daarbij de verdere ontname met slechts weinig hoogere kosten in zoodanigen meer difinitieven vorm kan worden uitgevoerd, dat deze werken later tevens gebruik kunnen worden voor de drinkwatervoorziening van Santiago, een project, dat reeds lang in voorbereiding is, en waaraan prof. van Mourik Broekman ook reeds vroeger heeft medegewerkt.

Op deze wijze kan de oude opening in de moraine worden afgesloten door een dam, bestaande uit het zelfde materiaal en gemaakt volgens een natuurlijk proces, waardoor die dam, met de berghellingen, waarop zij steunt, één geheel zal vormen zoowel in materiaal als in bouw. De damzijden zullen uit groote steenen bestaan; de kern uit groote massa ondoordringbaar materiaal; het geheel harmonisch aansluitend aan de formatie van de Cordilleras. De afmetingen van den dam zullen zijn 30 M. kruinsbreedte en 450 M. breedte aan den voet. De waterontname zal geschieden door een grooten toren, met vele inlaatopeningen; de afvoer geschiedt door een tunnel, die de moraine doorkruist.

De kosten van het werk zullen bedragen ongeveer 3.250.000 goudpesos (1 peso goud= plm. 1 Nederl gld.) Daarbij komt nog 300.000 goudpesos voor het maken van een weg om de werken te kunnen bereiken, en 250.000 goudpesos voor de definitieve uitvoering van de werken tot waterontleening, geschikt voor de drinkwatervoorziening van Santiago.

Wat de economische waarde van het werk voor het land zal zijn, moge uit het volgende blijken: Het water te Haipo, dat voor de irrigatie mag gebruikt worden, stelt een kapitaal voor, dat men rekenen kan gesplitst te zijn in aandeelen of „regadores" genoemd. Door den aankoop van een zoo'n aandeel of „regador" kan men beschikken over een zeker deel van den watervoorraad van de Haipo. Op 't oogenblik bedraagt de handelswaarde van een „regador" ongeveer 20.000 papierpesos, of ongeveer 11.000 goudpesos.

Zooals meegedeeld is, zal theoretisch door de uitvoering van het werk de waarde van een „regador" tot 30 pCt. stijgen, practisch misschien nog meer, m.a.w. met ongeveer 3300 goudpesos. De kosten van het werk bedragen, verdeeld over het aantal bestaande „regadores" (4466), ongeveer 730 goudpesos per „regadores." De rentabiliteit van het werk wordt hiermede voldoende bewezen.

Wij vermelden nog slechts, dat het rapport niet alleen bevat het proyect voor de uitvoering der werken, maar tevens een schat van hydrologische gegevens, die voor de eerste maal in Chili op wetenschappelijke wijze zijn verzameld en samengesteld, en spreken verder de hoop uit, dat het prof. Van Mourik Broekman gegeven zal zijn de uitvoering van het werk spoedig in verwezenlijking te zien."

Bij het artikel van dr. de Gelder zijn eenige afbeeldingen van foto's gevoegd.

De Tijd.

Koloniaal Verslag 1913

Algemeene Medeeling

(Vervolg)

In den stand van de watervoorziening op Aruba kwam in 1912 weinig verandering. Twee watergaten werden schoongemaakt en uitgediept en drie openbare putten gerepareerd en van één het hijschtoestel hersteld.

Ten aanzien van de waterverschaffing op Bonaire kan worden aangeteekend, dat het aantal putten op particuliere en gouvernementsgronden met 7 vermeerderde, waarvan 2 goed drinkwater leverden, terwijl van de andere het water als drinkwater minder bruikbaar was.

Voorts werden twee publieke putten van ringmuren voorzien, vier watergaten uitgediept, waarvan twee tevens vergroot en twee nieuwe gegraven.

Al de met gouvernementssubsidie gebouwde dammen verkeerden in goeden toestand, met uitzondering van een, die ten gevolge van de regens op het einde van 1912, is doorgebroken.

Wat betreft de waterverschaffing op St. Martin kan worden medegedeeld, dat er in Cul-de-Sac één en in Koolbaai twee nieuwe putten werden gegraven, en dat de in het vorige verslag vermelde put in Cul-de-Sac van een ringmuur werd voorzien.

Met verwijzing naar het vorige verslag kan ten aanzien van de watervoorziening op St. Eustatius worden aangeteekend, dat Taylor's put 3650 H.L. water in de droge maanden van 1912 leverde tegen 3088 H.L. in 1911.

Ook in 1912 had de watervoorziening op Saba plaats door middel van de bij de woonhuizen gebouwde regenbakken, zoodat niet veel gebruik behoefde te worden gemaakt van de bronnen aan het strand. Het aantal regenbakken bedroeg op het einde van het verslagjaar 197, waarvan 4 gouvernementseigendom zijn. Onder deze 4 is begrepen de nieuwe regenbak, die in 1912 door het koloniaal bestuur werd gebouwd, om in den drogen tijd de bevolking van water te voorzien.

§ 5. De onderstand, krachtens art. 28 der wet van 8 Augustus 1862 (*Staatsblad* no. 156), aan hulpbehoevende vrijgemaakten toegekend, bedroeg in 1912: op Curaçao f 233, op Aruba f 45, op Bonaire f 104, op St. Martin f 517, op St. Eustatius f 349 en op Saba f 201.

Aan behoeftige personen, die door ouderdom of lichaamsgebreken niet in staat waren om in eigen onderhoud te voorzien en daarbij geheel onverzorgd waren, werden de volgende uitkeeringen gedaan: op Curaçao f 231, op Aruba f 997, op Bonaire f 1063, op St. Martin f 88, op St. Eustatius f 75 en op Saba f 74.

§ 6. Op ult. December 1912 telde de groep Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederlandsch Verbond op Curaçao 170, op Aruba 28, op Bonaire 13, op St. Martin 6, op St. Eustatius 5 en op Saba 3 leden.

Ook in 1912 ondervond de groep van het koloniaal bestuur medewerking in haar streven, om door geldelijken steun jongelieden aan te moedigen hunne studie in het moederland voort te zetten; zij keerden drie beurzen uit tot een gezamenlijk bedrag van f 650.

§ 7. Het koloniaal en schoolmuseum gevestigd in een klein, doch geschikt lokaal van de Hendrikschool op Curaçao, mocht zich ook gedurende het jaar 1912 verheugen in de toenemende belangstelling zoowel van vreemdelingen als van inwoners, die door hun bezoek aan het museum daarvan blijk hebben gegeven.

De verzameling werd aangevuld met eenige ten geschenke ontvangen koralen, Surinaamsche houtsoorten, schoolboeken en photographieën met gezichten van Curaçao, terwijl de afdeeling mineralen werd uitgebreid door eene schenking van 74 Columbiaansche mineralen.

Van het tentoongestelde werd meermalen gebruik gemaakt bij het onderwijs.

§ 8. De haven van Curaçao werd bezocht door den Engelschen kruiser *Melpomene* van 28 tot 30 Maart 1912, door den Duitschen kruiser *Victoria Louise* van 13 December 1912 tot 7 Januari 1913, en door den Franschen kruiser *Descartes* van 13 tot 17 Januari 1913.

§ 9. Door Mevrouw Grace Alvarez Correa, weduwe van den heer Jacob Elias Penso, werd, in voldoening aan den door haren genoemden echtgenoot bij zijn leven uitgedrukten wensch, aan het koloniaal bestuur geschonken een in het stadsdistrict van het eiland Curaçao gelegen huis en erf met bijgebouwen, welke schenking door het koloniaal bestuur werd aanvaard onder de volgende overeengekomen voorwaarden:

1o. dat het voormeld onroerend goed zal worden verhuurd en uit de zuivere opbrengst daarvan halfjaarlijks naar een vastgestelden maatstaf eene uitkeering zal worden gedaan aan de armen der verschillende gezindten op het eiland Curaçao en

2o. dat, wanneer in den loop der jaren de gebouwen minder mochten opbrengen dan zij aan onderhoud kosten, het gouvernement het recht zal hebben ze te verkoopen en de opbrengst er van onder de armen te verdeelen.

Het beheer van het geschonken goed is opgedragen aan den administrateur van financiën, onder bepaling, dat hij halfjaarlijks rekening en verantwoording van zijne gestie aan den Gouverneur zal doen.

MIJNBOUW.

Op den 5den November 1912 werd, ingevolge een bevel van het hof van justitie in de kolonie, ten verzoeke van den heer JOHN GODDEN, in veiling gebracht de plantage „Santa Barbara" op Curaçao, die met het daarop ten faveure van voornoemden heer GODDEN gevestigde erfpachtsrecht in koop werd toegewezen aan de handelsvennootschap onder de firma HOPE & Co te Amsterdam voor de som van f 600000

Bij notarieele akte deed de heer GODDEN op den 14den November 1912 afstand van bovenbedoeld erfpachtsrecht ten behoeve van voornoemde vennootschap HOPE & Co.

Bij eene te Amsterdam op den 31st. December 1912 verleden notarieele akte verklaarden de meergenoemde vennootschap HOPE & Co. en de handelsvennootschap onder de firma M. M. WARBURG & Co. te Hamburg op te richten eene naamlooze vennootschap onder den naam van Mijnmaatschappij Curaçao", gevestigd te Amsterdam, die ten doel heeft het exploiteeren van voormelde plantage „Santa Barbara."

Het kapitaal dezer maatschappij werd bepaald op f 6 001 000, verdeeld in 2 aandeelen, elk groot f 3 000 000, en een aandeel groot f 1000, alle luidende op naam.

In het maatschappelijk kapitaal is deelgenomen door bovenvermelde vennootschappen HOPE & Co. voor de twee aandeelen, ieder à f 3 000 000 en M. M. WARBURG & Co. voor het aandeel groot f 1000.

Het laatstgemeld aandeel werd in contanten volgestort, terwijl de vennootschap HOPE & Co, als volstorting op haar deelname in het maatschappelijk kapitaal der „Mijnmaatschappij Curaçao", daarin heeft ingebracht en aan deze maatschappij in vollen eigendom heeft overgedragen de plantage „Santa Barbara."

De commissie, die in opdracht had te onderzoeken of de verdere ontginning van de phosphaatmijnen der plantage „Santa Barbara" een winstgevend bedrijf belooft te zijn, heeft haar rapport ingediend. Vermits dat rapport niet geheel voor publicatie geschikt is, is aan den voorzitter der commissie vergund slechts een gedeelte ervan openbaar te maken.

In 1912 werd geen vergunning tot het doen van opsporingen naar delfstoffen verleend.

Nóch van de plantage „Santa Barbara" op Curaçao, nóch van het eiland Klein-Curaçao heeft in 1912 uitvoer van phosphorzure kalk plaats gehad.

In 1912 werd in de voorwaarden van de concessie tot het exploiteeren van phosphorzure kalk op Klein-Curaçao eene zoodanige wijziging gebracht, dat de concessionaris in plaats van 76 cent voor iederen M³. scheepsruimte ingevolge zeebrief van het vaartuig, aan de koloniale kas zal betalen een gulden voor elke gewichtston uitgevoerde phosphorzure kalk.

De Aruba Phosphaat Maatschappij heeft in 1912 uitgevoerd 26.787 M³. phosphorzure kalk van de eerste en 1605 M³. van de tweede klasse, respectievelijk met vijftien schepen en een schip.

Aan de koloniale kas werd wegens uitvoerrecht f 9792 voldaan

De aandeelhouders ontvingen in 1912 geen dividend.

De Aruba Goud Maatschappij voerde in 1912 uit 50.922 gram goud en 12.011 gram zilver, respectievelijk ter waarde van f 84061 en f 480.

Ook in dat jaar was het financieel resultaat zeer gunstig. Aan de aandeelhouders werd een dividend van 42½ % uitgekeerd, na overbrenging van een deel van de winst ad f 1359 op het reservefonds.

Aan de koloniale kas werd voldaan:
wegens concessierecht.......f 500,—
wegens uitvoerrecht........ 1 884,—
wegen 7½ % aandeel in de zuivere winst............... 1 529,—
f 4 913,—

Op Bonaire werden de in 1912 door het Bonaire-Phospaat Syndicaat ondernomen werkzaamheden ter opsporing van phosphaatlagen gestaakt, zonder dat er eenig resultaat was verkregen.

Grondbelasting.

Het was den Gouverneur aangenaam te vernemen, dat er geen bedenkingen zijn ingebracht tegen het Ontwerp.

Eene bepaling, als in het Voorloopig Verslag verlangd, waarbij aan de verhuurders van perceelen gronds het recht zou worden verzekerd om dadelijk bij het inwerkingtreden der verordening, onafhankelijk van den in loopende huurcontracten overeengekomen huurprijs, de belasting wegens de gebouwen, door de huurders op den gehuurden grond gesticht, op dezen te verhalen, verdient, volgens den Gouverneur, geen aanbeveling.

Men zou, wanneer men eenvoudig bepaalde, dat de belasting voor de gebouwen met den aanhoorigen grond, zooals de aanslag dan zal worden opgelegd, door de verhuurders van den grond op de huurders, bezitters der gebouwen, zou kunnen worden verhaald, in deze onbillijke regeling vervallen, dat de huurders het volle bedrag der belasting zouden betalen, terwijl de verhuurders van den grond, die, in den vorm van huurprijs, daarvan niet onaanzienlijke vruchten plukken, in het geheel geen belasting zouden hebben te betalen.

Dit zou eene onbillijkheid in de wetgeving zijn, die te meer verwerpelijk is te achten, wanneer men bedenkt, dat in de kolonie de verhouding tusschen verhuurder en huurder, bijna zonder uitzondering, die is van den economisch sterkeren tot den zwakkeren. De regeling zou dus, economisch gesproken, den sterkeren in bescherming nemen tegen den zwakkeren.

Eene andere regeling, welke het hiervoren geopperde bezwaar zou ondervangen en aan den verhuurder van den grond het recht zoude toekennen om slechts dát gedeelte van de belasting, hetwelk alleen het gebouwde betreft, op den bezitter er van te verhalen, stuit in de praktijk op onoverkomelijke moeilijkheden.

Hoe zou men, om maar ééne moeilijkheid op te noemen, de huurwaarde van het huis en van den grond afzonderlijk moeten bepalen, waar bij den aanslag de grond eenvoudig als aanhoorigheid van het huis wordt beschouwd en de waarde van grond en huis eenvoudig wordt bepaald door de huurwaarde van het huis?

Neemt men als maatstaf voor de verhouding tusschen de waarde van den grond en dat van het huis, de verhouding aan van de huurprijzen van grond en huis, dan zullen de administratieve moeilijkheden die het onderhavig ontwerp juist zoekt te vermijden, in verdubbelden getale terugkeeren. Immers zullen dan niet alleen de waarde van het huis en den grond afzonderlijk moeten worden bepaald, maar ook de verhouding naar welke de huurder en verhuurder in de belasting zullen hebben bij te dragen zal moeten worden uitgerekend en in den legger van aanslagen opgenomen.

De Gouverneur meent, dat de locale toestanden eene zoo omslachtige regeling als hierboven is aangegeven, volstrekt niet eischen.

Voor zoover bekend, zal het Ontwerp slechts voordeel aanbrengen aan de verhuurders van ongebouwden grond. De meeste van deze categorie belastingplichtigen zijn trouwens in 1909, gelijk van oudsher, aangeslagen ook voor het door derden op hun grond gebouwde. Slechts in één geval, namelijk bij de reclame waarvan melding werd gemaakt in de Memorie van Toelichting, is in 1909 van den ouden regel afgeweken.

Men kan dus aannemen, dat bij alle overeenkomsten van huur en verhuur van grond vóór 1909, de partijen bij het bepalen van den huurprijs rekening zullen hebben gehouden met de bestaande praktijk, dat de belasting betaald moest worden door den eigenaar van den grond.

De enkele overeenkomsten, geslo-

---

al voelt ge niets, wat u trekt; de tegenwoordigheid van het Allerheiligste en het gewijde woord der prediking zullen u spoedig liefde voor de Kerk instorten.

Zoo gaan te Parijs vele luien en ongeloovigen naar de Mei-oefening slechts om de hemelsche muziek en de tooverachtige verlichting; maar ook de tijdgenooten des Zaligmakers gingen slechts naar Bethanië om Lazarus te zien, die van de dooden was verrezen, toen zij echter weer huiswaarts keerden, geloofden ze, omdat zij den Heer gezien hadden.

XIX „Hij zal uw Heer zijn."

Het spreekwoord: Parijs is het paradijs der vrouwen, het vagevuur der mannen en een hel voor de paarden" is slechts waar, voor zoover het de mannen en de paarden betreft. Vrouwen, die haar eigen weg gaan, kunnen niet gelukkig zijn. De vrouw is een klimoprank met de spreuk: *Je meurs ou je m'attache.*" (Ik sterf, als ik mij niet aan iets vasthechten kan.")

Het geluk der vrouw bestaat in het leven als offer van liefde Men zegt: „de vrouw is de engel des huizes", — jawel! maar lang niet alleen. De vrouw met den schimmel was het niet!

De vrouwen, die met de groene bladeren haren liefde ons levenskruis omranken, zijn zij, die immer op haar hoede zijn om haar bruidskleed engelrein te bewaren.

Daar nu de vrouw bij hare schepping bestemd werd om haren heer onderdanig te zijn, en zelfs de geëmancipeerde Parijsche Dames niet zonder gebieder kunnen leven, hebben zij allen er éénen uitgekozen, door wien zij zich met hartstocht laten beheerschen. En dat is de Dameskleermaker WORTH, een Engelschman, maar een genie. Elk costuum, dat uit zijn atelier komt, onderscheidt men dadelijk van alle anderen, en daar hij zeer duur is, behoort het tot den goeden toon, zijn kleederen bij hem te laten maken.

Vanaf den middag rollen de equipages voor zijn huis; spoedig is de geheele straat gevuld met een onafzienbare wagenrij.

Een algemeene ontvangkamer heeft hij niet, daarom blijft iedere Dame wachten in haar eigen rijtuig tot het hare beurt is... maar op het oogenblik wordt nog niemand ontvangen. In het eerste rijtuig zit Prinses Mathilde van Rusland, in het tweede Vorstin von Metternich, in het derde de vrouw van den Amerikaanschen Spoorwegkoning Vanderbilt, dan komt onze schimmel en volgen schatrijke Engelschen.

Na lang wachten laat het eerste rijtuig den portier vragen, of Mijnheer WORTH niet spoedig ontvangen zal. Het antwoord luidt: Mijnheer WORTH is aan zijn ontbijt."

Men wacht nog langer. Na een eeuwigheid beproeft men het opnieuw, en nu heet het: Mijnheer WORTH heeft zich in zijn particuliere vertrekken teruggetrokken om een morgenslaapje te doen." Eindelijk, als de Dames gewaar loopen uit haar geblanket en geverfd vel te springen, komt de verlossende boodschap: Mijnheer WORTH is bereid te ontvangen."

Als een echt Engelsche Lord ontvangt deze kleerenmaker stijf en koel den hoogsten adel van geboorte en geld. Allen bedelen om zijn gunst; in ongenade te vallen bij hem, geen kleed meer te kunnen dragen door hem gemaakt, liever sterven!

Een Dame had eens bij hem een balkleed besteld voor een feest ten hove. Het was al 11 uur 's avonds, en nog had zij het kleed niet; reeds lang werd zij op het bal verwacht, dat al een uur geleden begonnen was.

Zij had zoo gehoopt met dit kleed allen te overschitteren. Ze geraakte buiten zich zelve van ongeduld. Ze liet inspannen en vloog naar WORTH. Het atelier was nog verlicht, een vonkje van hoop straalde haar tegen; zij trad binnen. De toen reeds meermalen millioenair zat daar nog om middernacht bij het lamplicht en in zijn tegenwoordigheid was eene naaister bezig het balkleed af te maken.

Met de bekende Fransche vurigheid vloog de Dame op hem af en overstelpte hem met verwijten. Hij stond stroef en stijf op en sprak: „Mevrouw, nog een enkel woord, en bij mijn eer, uw kleed gaat in het vuur; denkt u soms, dat ik voor mijn plezier hier den nacht doorbreng?"

Dat was een ijskoude waterstraal. Heel tam en gedwee, zoo wit als een doek, ging de Dame naast hem zitten en wachtte met engelengeduld zonder een woord verder te spreken tot het kleed af zou zijn.

In triomf nam zij het mee in haar Coupé, vloog naar huis, kleedde zich in haar tooverkleed en smaakte de voldoening nog een vol uur zich te kunnen laten bewonderen. O, die vrouwen, die vrouwen!

WORTH mocht ook aan 't Hof verschijnen...... Hoe hij daartoe gekomen is?

Keizerin Eugenie had een prachtkleed besteld, dat hij persoonlijk wilde afleveren. Het was bestemd voor een groot feest in de Tuilerieën. Ongeduldig verwacht, verscheen hij om 4 uur met ledige handen. „En mijn kleed?" vroeg hem bevend de Keizerin, daar zij een ongelukkige tijding verwachtte. Zonder een woord te antwoorden, ging WORTH naar het midden der kamer en drukte op een knopje...... In 't geheim had hij der Keizerin een groote verrassing bereid...... De vloer sloeg open en een levensgroot beeld met de figuur en houding der Keizerin rees op uit den grond. Dat beeld droeg het avondkleed der Keizerin, de hals ontbloot en versierd met de beroemde driedubbele rivière van kroondiamanten, natuurlijk slechts van glas nagemaakt. WORTH ordende den buitengewoon langen sleep, drukte eerbiedig een der vingeren van het beeld en liet het vol waardige majesteit op en neer wandelen, zoodat de Keizerin als het ware zich zelf zag en van alle kanten zich zelf kon bewonderen, juist zooals zij er des avonds uit zou zien.

Dat maakte WORTH waardig om aan 't Hof te verschijnen.

ten na de in de Memorie van Toelichting vermelde uitspraak van den Raad van Beroep, waarbij van den steeds gevolgden regel werd afgeweken, gelden meest perceelen waarop zeer kleine gebouwtjes zijn opgetrokken. De belangen, die daarbij betrokken zijn, zijn te luttel, dan dat zij eene bepaling zouden rechtvaardigen, die óf onbillijk óf zeer omslachtig zouden moeten zijn. Bovendien is het lang niet zeker, dat zelfs bij die gevallen steeds rekening is gehouden met de beslissing van den Raad van Beroep. Aan zeer velen toch was en is die beslissing onbekend, terwijl de van oudsher bekende praktijk als het ware bij hen ingeworteld is.

De Gouverneur meent dan ook, dat, waar het in het ongunstigste geval zeer onzeker is, of er zelfs huurcontracten bestaan waarbij voor het bepalen van den huurprijs van den grond verondersteld is, dat de belasting van de door den huurder te stichten gebouwen door dezen zoude worden gedragen, elk ingrijpen van den wetgever in bestaande contracten beslist moet worden ontraden.

PENSIOENEN.

Zooals de vierde zinsnede van art. 15 van het pensioenreglement van 1867 (P. B. 1868 No. 2) nu luidt, moet een ongehuwd ambtenaar, die reeds 30 dienstjaren telt, doch nog geen aanspraak kan maken op maximum-pensioen, wanneer hij een hooger inkomen erlangt, gedurende de twee eerste jaren na de verhooging van inkomen een bijdrage van 8% zijner wedde of belooning voldoen.

Dat deze bepaling op zich zelve zwaar is, springt dadelijk in 't oog.

Nog zwaarder wordt zij als de ambtenaar gehuwd is. In dit geval zal hij, indien hij geen gebruik heeft gemaakt van de bij art. 18 bepaalde vergunning tot storting, 10% moeten voldoen.

Bij het toekennen van verhoogingen aan ambtenaren, verkeerende in bovengemeld geval, komt het niet zelden voor, dat dan de korting van de belanghebbenden meer bedraagt dan de verhooging en zij, niettegenstaande de toegekende verhooging, gedurende de eerste twee jaren minder zullen krijgen dan zij vóór de verhooging ontvingen; wat begrijpelijkerwijze voor den betrokkene drukkend is.

Om nu het drukkende van deze bepaling, voornamelijk voor hen, die een klein inkomen hebben, weg te nemen, heeft de Gouverneur gemeend de huidige regeling ten aanzien van ambtenaren met 30 en meer dienstjaren zoodanig te moeten wijzigen, dat deze, wanneer zij een verhooging van inkomen erlangen, slechts over *die* verhooging gedurende de twee eerste jaren zullen moeten bijdragen.

Ingezonden stukken.

Eeuwfeest ter viering van Neerlands Onafhankelijkheid.

Geachte Redactie!

Het doet waarlijk goed te bemerken hoe gedurende dezen zomer op verschillende plaatsen het „Onafhankelijkheidsfeest" met groote opgewektheid reeds is of wordt gevierd, maar het zou kunnen zijn dat daardoor de 17 November in meerdere plaatsen onopgemerkt voorbij ging, want het is niet bekend dat op veel plaatsen, gelijk hier in Rotterdam, in de Novembermaand het feest zal worden gevierd, en toch is 17 November feitelijk de Nationale Herinneringsdag in dit „Onafhankelijkheidsjaar". Immers dan zal het 100 jaar geleden zijn, dat het Oranje, hetwelk helaas in ons land eenigen tijd was verborgen gehouden, naar het goede voorbeeld van Van Limburg Stirum en Van Hogendorp, voor het eerst weder werd gedragen. Wat dit feit te zeggen had?......

Men leze de verhalen uit die dagen en men gevoelt, wat er moet zijn omgegaan in de harten van alle Nederlanders die het Huis van Oranje onder alles trouw waren gebleven en die nu den morgen zagen dagen van een nieuw tijdperk voor ons land met Oranje weder als Middelpunt. Dat Middelpunt is ons, Gode zij dank, steeds gebleven, en bij alles wat de inwoners van ons land somtijds verdeelt, omdat men zoo verschillend denkt over hetgeen het belang van ons land kan bevorderen, toch gevoelt ons volk zich gelukkig steeds één in liefde voor ons dierbaar Vorstenhuis en voor onze geëerbiedigde Koningin.

Teneinde juist op dien gedenkwaardigen 17 November a.s. getuigenis af te leggen van den band die ons volk aan onze Vorstin en Haar Huis verbindt en er ook een dag zij waarop ons volk te samen het groote feit onzer herkregen onafhankelijkheid herdenkt, richt ik het verzoek aan het Nederlandsche Volk hier en in onze Overzeesche Bezittingen, om op Maandag 17 November alle ons te tooien met de geliefde Oranjekleur, dit zal juist door zijn eenvoud een zeer welsprekend getuigenis zijn. Mogen dien dag ook in Nederland en Koloniën allerwege de nationale en oranjekleuren worden ontplooid, en wanneer dan van de torenspitsen het dundoek statig omhoog gaat, zal daarbij zeker ook menige stille bede oprijzen voor ons dierbaar Vorstenhuis, ons Vaderland en onze Koloniën tot Hem met Wien reeds de Vader des Vaderlands een vast verbond gesloten had; en wiens bede met stervende lippen voor ons volk uitgesproken zoo kennelijk is vervuld.

W. H. VAN OORDT H. W. Az.

Rotterdam, 4 October 1913.

De Redactiën van alle bladen, die met deze gedachte sympathiseeren, worden beleefd uitgenoodigd dit verzoek over te nemen.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom!

Hedenmorgen zijn met de „Oranje Nassau" hier aangekomen de Eerw. Fraters PANCRATIUS, LADISLAUS, ALANUS en FAUSTINUS. De twee eersten keeren terug van een half jaar vacantie na meer dan vijf en twintig jaar hier aan het Bijzonder Onderwijs gewerkt te hebben, de twee laatsten zijn versche, nieuwe krachten. Wij heeten allen hartelijk welkom.

* *

Ook arriveerde heden de Weleerw. Heer M. H. J. BOSCH en Familie.

* *

Verleden week is de Leider der vlechtindustrie in onze Kolonie, de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ, van zijn studiereis naar Europa, in opdracht van de regeering, teruggekeerd.

Van ganscher harte is ZWEG. welkom; de hoedenindustrie zal nu weder een nieuwe phase van hoogeren bloei ingaan, en Handel en Nijverheid laten genieten van de bevindingen door den Heer HENRIQUEZ op reis opgedaan. Spoedig zal het dan zonneklaar blijken, dat de tijd werkelijk gekomen is om aan deze industrie een vasten leider te verbinden, die zich geheel daaraan kan wijden. Met genoegen hebben we gezien, dat de Heer HENRIQUEZ althans voor de eerste twee maanden reeds ontheven is van alle andere bezigheden.

* *

Ook is d[illegible], de Landbouwk[illegible]erd van zijn reis naar Amerika ter bestudeering van de *Dry farming* methode. ZEd. is op het juiste oogenblik gekomen, nu komt deze methode tot haar volste recht, omdat thans door onze landbouwende bevolking geleerd kan worden op welke wijze zij het meest profijt kan trekken uit den geringen regenval. Dat is de eigenlijke beteekenis van *Dry farming*, dus juist iets, wat de Curaçaosche landbouw zeer noodig heeft.

St. Jozefs Gezellen.

Met genoegen hebben wij gevolg gegeven aan de vriendelijke uitnoodiging tot bijwoning der jaarlijksche uitvoering der Vereeniging op Pietermaai. Het was Dinsdagavond uitsluitend voor de Leden en hunne familie en voor de Geestelijkheid. Opgevoerd werd: *De Afgunst gestraft*, een blijspel in drie bedrijven. Het onderwerp was zeer goed gekozen, en als gegrepen uit het jongensleven, ook uit dat der Gezellen. De uitvoering was zooals we dat gewend zijn van de Vereeniging van Pietermaai; niet slechts de hoofdrollen waren goed bezet, maar ook de bijrollen werden niet onverdienstelijk vertolkt; het geheel voldeed goed en werd luide toegejuicht. Iets geheel bizonders was dit jaar de zang der jongens van de Fratersschool, die als toetje een heel mooi lied op „Curaçao" zongen, en het hoofddeel van het blijspel" in een tweede lied duidelijk lieten uitkomen. Die zang was zeer mooi.

Donderdag werd er voor het Publiek gespeeld, en morgen zal om half acht de laatste voorstelling plaats hebben. We hopen, dat zij die een prettig uurtje willen passeeren en tegelijkertijd de St. Jozef's Gezellenvereeniging een weinig willen steunen, de entree kost slechts 50 cts, morgenavond van de gelegenheid zullen gebruik maken.

Aan den Eerw. Pater Directeur, P. fr. P. POIESZ brengen wij gaarne hulde. Wij weten bij ondervinding welk een inspanning het kost dergelijke uitvoeringen voor te bereiden. Den Gezellen wenschen wij geluk met hun succes en hopen, dat zij de zoetste vruchten mogen plukken van deze uitvoeringen. Het ga hun goed, want ze verdienen het.

Onze Haven.

De soldaatjes hebben deze week er dapper op los geschoten; of ze ook opgeschoten zijn weten we niet,

De baggermachine is maar steeds grijpend, en de zandzuiger rustend. Er komt echter wat licht in de duisternis. *De Cur. Cour.* van gisteren heeft het belangrijk bericht:

Naar wij uit goede bron vernemen wordt binnenkort hier verwacht de ingenieur der 2de klasse van den Rijkswaterstaat G. J. VAN DEN BROEK, wiens komst in verband staat met het bezoek, dat later door Prof. Dr. J. KRAUS aan Curaçao zal worden gebracht.

De Vliegeniers.

Drie vliegeniers tegelijk zijn op onze rots neergestreken met vliegtuigen bij zich, ze kwamen per Red „D" Of ze hier ook zullen vliegen?

Voor de velen, die nog nooit zoo iets gezien hebben, hopen wij van wel. Het is zeer emotievol en behoort wel tot de nieuwste uitvindingen.

De hoofdmoeilijkheid zit 'm natuurlijk in 't geld. Op het oogenblik zijn pas 500 gulden bijeen. En dat schijnt niet genoeg.

We weten niet, wie voor de onderneming zorgt, anders zouden wij er op willen wijzen, dat bij dergelijke gelegenheden ook aardig wat geld wordt opgebracht door de kijklustigen, die zoo'n vliegmachine toch wel van meer nabij willen zien. Ook is het 't mooiste den vliegenier op te zien stijgen en neer te zien dalen, maar daartoe moet men toegang hebben tot het vliegterrein, waarvoor ook iets betaald kan worden.

Zou ook het Gouvernement niet iets kunnen bijdragen?

Er is hier een commissie benoemd voor de tentoonstelling van St. Francisco, zou het nu niet heel *up to date* wezen, als we daar ook de Curaçaosche haven in vogelvlucht gezien konden ten toon stellen.

Heeren vliegeniers verstaan gewoonlijk, ook de kunst van fotografeeren. Laat deze commissie den Heeren zulk een opdracht doen en er voor betalen.

Of anders, laat het Gouvernement iets bijdragen tot viering van Neerlands Onafhankelijkheid. Het zal zeer zeker voor Curaçao een geheel bizonder feest zijn, als we hier een paar vliegeniers in de lucht zien vliegen Dat zou een zeldzame viering zijn van dit groot Nationale feest.

Boekbeoordeeling.

De Mij van Goede en Goedkoope Lectuur, Overtoom 230 te Amsterdam zond ons *ter bespreking* een der geïllustreerde exemplaren van *Van reizen en trekken*, ditmaal DOOR AMERIKA, geschreven door Mr. W. J. VAN BALEN.

Wie op zijn stoel een mooi reisje wil maken en heel veel interressants zien, schaffe zich dit boekje aan.

Het is zoo prettig geschreven, dat men het met plezier leest, en het is zoo onderhoudend, dat het nooit verveelt. Het kost in veelkleurigen omslag, gecartonneerd in half linnen band slechts 0,75 cts.

Montefiorefonds.

Heden is het de verjaardag van den grooten menschenvriend ter wiens nagedachtenis ook op Curaçao een fonds gesticht werd. De armen der verschillende gezindten werden dezer dagen daarvan bedeeld.

El Andariego.

Onze geachte Collega J. CAMILO PALM durft wat aan. Naast *El Sol* werpt hij nu ook nog drie maal per week een nieuw blad uit onder bovenstaand hoofd.

Wij wenschen den harden werker succes en heeten *El Andariego* hartelijk welkom.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den Heer J. P. G. ECKER, agent der Verzekering-maatschappij *La Mutualidad*, eenige brochures en lijsten.

Mgr. Nouel.

Aartsbisschop van Sto. Domingo, en expresident dezer republiek is benoemd tot Apostolisch Delegaat voor Cuba en Porto Rico.

Z. D. H. zal dus Sto. Domingo verlaten.

De 30 %

The Port of Spain Gazette heeft Dinsdag 28 October in de haven van Trinidad geïnterviewd Z. Exc. Mr. HARFORD, buitengewoon gezant en gevolmachtigde der Engelsche Regeering in Venezuela.

Gevraagd, hoe het stond met de afschaffing der 30 % additioneele rechten, antwoordde Z. Exc.: Deze quaestie is nog even ver als jaren geleden; ik geloof, dat het nog lang zal duren voordat zij is opgelost."

Garnizoen.

De 35 man suppletietroepen zijn hedenmorgen hier behouden aangekomen en met muziek afgehaald.

Officieele berichten.

Aan den torenwachter bij den vuurtoren op Klein-Curaçao, J. M. Schotborgh is om gewichtige redenen een maand verlof verleend; en Gustaaf Monsanto is tijdelijk benoemd tot torenwachter bij den vuurtoren op Klein-Curaçao.

De 2de commies ter Gouvernements Secretarie Ph. F. Gorsira is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van hoofdcommies ter Gouvernements-Secretarie.

Aan den Postdirecteur alhier H. J. Cohen Henriquez is voor den tijd van twee maanden verlof verleend, teneinde zich in het belang der kolonie verder geheel bezig te kunnen houden met de noodzakelijke leiding van de hoedenvlechtindustrie in de kolonie Curaçao.

In de plaats van den heer J. H. E. Joubert, die er voor bedankt heeft, is benoemd in de commissie van aanslag voor de grondbelasting op Curaçao voor het 4e district de heer C. Rojer Hz tot plaatsvervangend lid.

De tijdelijke benoeming van den geneesheer van Suriname Ch. J. Samson tot gouvernements geneeskundige in deze kolonie is voor onbepaalden tijd verlengd; hij is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van gouvernements-geneeskundige op Saba, en aan hem is tot herstel van gezondheid, drie maanden verlof verleend.

Aan den Ontvanger enz. op Aruba C. P. de Haseth is om gewichtige redenen vijf dagen verlof verleend.

De marechaussee, gestationeerd aan de Sint-Nicolaasbaai op Aruba, is belast met de functiën van kommies der belastingen aldaar.

Posterijen

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Johan Choop p/e Ersilia Daal, Nothaniel Carlos Coan 3, J. Constantinon, Emiliano de Palm c/o J. H. de Haseth, Willem Floris, Stevanus Dagosta Gomes, p/e Nene Lampe, A. A. Hammer, Antonio Hernandes, Cecilia Hernandes, Francisco Hernandes, Fernand Laforestt, Anita Leyba, Antonia Montañes, Efarista Reina, Eneaita Senior, Catalina Stekman, Antonia T. Feilerich, Jan v. d. Veen.

Aangeteekende stukken: Prospero Baiz & Co., J. H. de Haseth, José de la Rosa Mayora, S. Dias Peña Catalina Selvestre c/o J. H. de Haseth, C. M. de la Cabada.

Drukwerken: Enrique Arvelo, M. J. Damay, Secretary of the Perseverance Lodge of Mark Masons No. 184.

De Kabel.

Aan eene correspondentie aan het Vaderland ontleenen we het navolgende:

„De opstand in een naburige republiek bezorgt ons momenteel veel last. Op San Domingo hebben opstandelingen de landlijnen der telegraphie doorgesneden, met het gevolg, dat we zonder telegraphische gemeenschap met de buitenwereld zijn. De Fransche kabel moet namelijk van die landlijnen, die haar ook toebehooren, voor de correspondentie gebruik maken. Het vreemde van het geval is, dat wij nu hier wel een zeer goed draadloos station hebben dat met gemak met Trinidad en met Porto-Rico kan correspondeeren en zoodoende per Engelschen of Amerikaanschen kabel de buitenwereld kan bereiken, maar dat mag niet. De Fransche kabel heeft het monopolie en de overeenkomst schijnt zóó zonderling in elkaar te zitten, dat zelfs, wanneer niet over haar lijn getelegrapheerd kan worden, toch het draadloos station niet voor de correspondentie mag gebruikt worden, zeer tot schade van onzen handel. Het wordt meer dan tijd, dat aan dezen dwazen toestand een einde worde gemaakt."

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbode.

Van 7 November 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.10
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipilapa):	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3.87½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 4.
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8.
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	,
„ „ 9 „ „	„ 1250
„ „ 10 „ „ OLA	„ 12.
„ „ 11 „ „	„ 15
„ „ 12 „ „ OLA	„ 15
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 15

Ratten.

In de laatste week werden 123 ratten in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

Hamburger Marktberichten.

Aloe. De toestand is niet veranderd; de markt blijft flauw en er is weinig verkoop. De prijzen variëeren tusschen 68 en 70 Mark, wat te laag is. Daarom verkoopen wij niet, maar wachten betere tijden af.

Huiden. Markt vast en stijgende:
De goede, zware van Rio Hacha en Curaçao M. 2.28—2.30 Kilo
De kleine, lichtere 2.18—2.20 „
De goede, gedroogde van Sabanilla 2.40—260 „

Dividivi. Slechts 475 ton kwam aan per zeilschip en was reeds verkocht. Ook kwam nog 200 ton per stoomschip. Doordat de zendingen klein blijven, houdt de markt zich goed en blijven de prijzen op dezelfde hoogte. Wij gelooven, dat dit in den eersten tijd wel zoo zal blijven. Wij naderen echter al weer den winter en in de maanden is er weinig verkoop, omdat het vervoer dan moeilijker en duurder is. De prijzen zijn

Voor Curaçao en Bonaire M. 9.50 — 10.50
idem betere soort „ 10.75 — 11.50
Van Sabanilla (de gew.) 8.50—8.75
idem de fijnere 9. — 9.75
Coro 8.75— 9.
Puerto Cabello 8.50—10.
Maracaibo (per zeilsch.) 9.25— 9.50
idem (per stoomboot) 9.50—10.50
Rio Hacha (per zeilsch.) 8.75— 9.50
de gew. (per stoomboot) 9. —10.25
de fijnere 10.25—10.75

Oud Koper. Schommelend met neiging naar boven. Geel Koper 87 Mark; Rood 130 Mark.

Uit de naburige Republieken.

Sto Domingo. Het verloop der revolutie was als volgt:

Maandag 29 September des avonds om 6 uur vertrok uit de hoofdstad de Vredescommissie bestaande uit de Heeren Leovigildo Cuello, Eliseo Grullón, Fabio Fiallo en Juan S. Durán als secretaris, welke de voorloopige onderhandeling met de revolutionnairen, door den Amerikaanschen Gezant Mr. SULLIVAN begonnen, zouden voortzetten. Toen de Commissie zich aan boord begaf van de Amerikaansche kanoneerboot *Nashville*, werden de heeren begroet met saluutschoten, en officieel ontvangen door den Commandant, Kapitein Mc COY NULTON. De *Nashville* stoomde onmiddelijk op en ankerde bij El Placer de los Estudios, vanwaar 's avonds om 9 uur koers werd gezet naar Puerto Plata. Den volgenden morgen 8 uur kwamen zij daar aan en begaven zich onmiddelijk naar het Hotel Europa, vanwaar zij een schrijven richtten tot de Generaals Horacio Vasquez en J. M. Céspedes om aan hen hun aankomst te berichten en hen uit te noodigen tot een onderhoud. Mondeling ontvingen zij ten antwoord, dat zij om 11 uur ontvangen zouden worden ten huize van Gral Vasquez, waar zij nog verschillende andere revolutionnaire kopstukken aantroffen. Er ontstond een tamelijk hevig dispuut over de gestelde voorwaarden, waarop niet kon worden ingegaan. Gral VASQUEZ liet den Consul generaal, den Consul en Vice consul van Amerika ontbieden, maar de Regeeringscommissie bleef bij hare weigering. In den namiddag had er nogmaals een onderhoud plaats van beide partijen ten huize van den Amerikaanschen Consul, die verder nog den Commandant der Nashville en het Hoofd der Douane had uitgenoodigd. Men kwam nu tot het besluit, dat ook de revolutionnairen op hun beurt eene commissie zouden afvaardigen om met President BORDAS persoonlijk te onderhandelen. Broederlijk gingen toen beide partijen uit rijden en namen deel aan gemeenschappelijk maal en vertrokken 2 October te samen aan boord der *Nashville* naar Sto. Domingo. 3 October koerste het oorlogsschip de baai van Samaná in, waar de Amerikaansche kruiser *Des Moines* voor anker lag. Kapitein LONG kwam aanstonds aan boord van de *Nashville* om eenige besprekingen te houden met Kapitein Mc COY NULTON. Toen deze geheime conferentie was afgeloopen, stoomde de *Nashville* weer verder naar Sto. Domingo. Zaterdag 4 October werd er onderhandeld door de revolutionnairen met President BORDAS in tegenwoordigheid van den Amerikaanschen Gezant Mr. SULLIVAN, den Consul generaal Mr. JAMER en zes officieren Eerst Maandagavond kon het vredestractaat worden opgemaakt en onderteekend. De revolutionnairen waren zeer veeleischend geweest en wilden niets meer of minder dan een soort van dubbel bestuur, een te Sto. Domingo en het andere te Puerto Plata, het laatste natuurlijk verdeeld onder de revolutionnairen. Ook eischten zij onmiddelijke ontwapening van allen die niet tot de gewone militaire bezetting behoorden; Amerikaansche ambtenaren moesten alle verkiezingen controleeren. De regeering kon op dit alles niet ingaan en beloofde stricte onpartijdigheid bij de verkiezingen, stelde 4 candidaten voor als Gouverneur van Puerto Plata, de revolutionnairen mochten dan zelf een dezer vier kiezen.

Voor het bestuur van Samaná, San Francisco de Macoris en Moca zal de regeering zelf de personen aanwijzen. De onkosten door de revolutionnaire partij gemaakt worden niet erkend; de meest volledige waarborg wordt gegeven aan allen die aan de revolutie hebben deelgenomen, dat zij vrij en ongehinderd zullen blijven. Zoodra mogelijk zal met de algemeene ontwapening een begin gemaakt worden.

Den volgenden morgen reeds vroeg, vertrok de *Nashville* weer met de commissie der revolutionnairen naar Puerto Plata, waar de boot 8 October aankwam. Zoodra het bekend werd, dat de vrede geteekend was, verklaarden de kleinere kustplaatsen zich langzamerhand voor de regeering, maar Puerto Plata bleef hardnekkig. De Amerikaansche gezant Mr. SULLIVAN reisde van de eene plaats naar de andere en maakte zich zeer verdienstelijk met de gemoederen te kalmeeren en tot vrede te brengen. Met Generaal CESPEDES kon hij echter niet opschieten. Toen hij bij dezen aandrong om zich te houden aan het vredestractaat, antwoordde Grl. CESPEDES, dat dit slechts onderteekend was *ad referendum* en hij de eindbeslissing zich had voorbehouden. Mr. SULLIVAN wierp hier tegenop, dat hij persoonlijk tegenwoordig was geweest bij de onderteekening; de afgevaardigden waren gevolmachtigden, het tractaat was wettig opgemaakt en onderteekend en dus van kracht. Alle beschouwingen thans *a posteriori* gemaakt zijn van nul en geener waarde. Grl. CÉSPEDES verklaarde te volharden bij eigen meening, *hij zou wel meten, wat hem te doen stond.* Hierop brak Mr. SULLIVAN alle verdere onderhandelingen af, en liet aan de Amerikanen, die zich binnen Puerto Plata bevonden aanraden de stad zoo spoedig mogelijk te verlaten. Grl. CÉSPEDES liet onmiddelijk de spoorbrug, welke 12 K. M van de stad ligt, in de lucht springen om zoo de verbinding per spoor te verbreken en het vervoer der troepen te bemoeilijken. Dit gebeurde 14 October. Grl. VASQUEZ was het wel niet in alles eens met zijn collega, maar bleef hem toch trouw. Grl. Céspedes richtte een woedende proclamatie tot het volk, waarin hij zegt het uiterste te zullen beproeven; hij riep alle weerbare mannen onder de wapenen en hief een brandschatting van 70 à 80 duizend pesos goud om zijn troepen te kunnen betalen. Dit geld werd dikwijls met ruw geweld afgedwongen. De burgers waren wanhopig en vroegen om bescherming aan den Amerikaanschen Consul, op diens aanvrage ging het Amerikaansche stoomschip *Seminole* er heen om allen op te nemen, die de stad wilden verlaten.

De regeering maakte zich gereed om de stad aan de zeezijde en over land aan te vallen en te bemachtigen. Dat het er gespannen heeft blijkt uit de officieele berichten, welke hier deze week telegrafisch aankwamen. Eerst op 3 November kon de Minister van Buitenlandsche Zaken telegrafeeren, dat het geheele land in handen der regeering was en de Generaals VASQUEZ en CESPEDES met vele volgingen vertrokken, waren naar het buitenland.

Mr. SULLIVAN heeft verklaard, dat dit de laatste revolutie op Sto. Domingo is geweest. De Amerikaantjes zullen het wel weten!

Zij deelen er feitelijk de lakens uit!!

Venezuela. De revolutie is dood; leve de revolutie! Dood is de revolutie van Castro; dit is officieel verklaard door President J. V. GOMEZ in een bulletin.

Maar er is nu weer een nieuwe revolutie bedacht.

Met groote letters drukt *El Nuevo Diario* af het belangrijk bericht, dat men te Caracas weet uit vertrouwbare bron, dat *El Mocho*, Grl. JOSÉ MANUEL HERNÁNDEZ zeer snel gereisd heeft van New-York via St. Thomas en Curaçao naar Trinidad. In September vertrok hij uit New-York, trof in Porto Rico LEOPOLDO BAPTISTA aan en ging samen met hem naar Curaçao, waar hij sprak met de generaals Regulo Olivares en F. Linares Alcantara, en andere aanhangers van Cipriano Castro. *El Mocho* had reeds in Porto Rico het program zijner toekomstige regeering afgekondigd, en CASTRO had aan de zijnen verlof gegeven een ieder te volgen, die maar revolutie maakte tegen GOMEZ. Er ontstond aldus een nieuwe combinatie van de Castristen en Nationalisten, die nu samen een nieuwe revolutie op 't getouw zetten. President GOMEZ ziet zich aldus gedwongen met zijn leger in Maracay te blijven en zijn dictatuur te laten voortduren.

Colombia. *The Standard* van Londen heeft een lang hoofdartikel om mee te deelen, dat Engelsch Kapitaal, vertegenwoordigd door het huis *Pearson and Son* voor de regeering van Colombia geld beschikbaar heeft gesteld om een kanaal te graven door de rivieren Atrato en Cupica en de twee Oceanen aldus te verbinden. Colombia zou zich op deze wijze kunnen wreken over het onrecht door de V. St. aangedaan bij de annexatie van Panama. Het kanaal van Panama zou hierdoor een leelijken concurrent krijgen. Engeland schijnt neiging te voelen aan de V. St. den voet dwars te zetten hier en in Mexico.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t|m 31 Augustus 1912 onder No. **4623 G**, t|m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **13n Nov.** a. s., en volgende Donderdagen. Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 9n Nov. 1913.

De Voorzitter,
A. JESURUN.

HAVEN-NIEUWS.
VAN 1 NOV. – 15 NOVEMBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Jan van Nassau	P G J v d Est	1 Nov.	New-York	2 Nov.	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	6 „	La Guayra	6 „	New-York
Merida	A Johanson	5 „	Maracaibo	6 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	8 „	New-York	8 „	Maracaibo
Oranje Nassau	G D Nieman	8 „	Amsterdam	9 „	New-York
Merida	A Johanson	9 „	Maracaibo	10 „	La Guayra
Merida	A Johanson	12 „	La Guayra	13 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	13 „	Maracaibo	13 „	New-York
Caracas	Furst	13 „	New-York	13 „	La Guayra
Pr Fr Hendrik	H J v d Goot	15 „	New-York	16 „	Amsterdam
Siena	R Raffo	7 Nov.	Colón	7 Nov.	Génova
Skogstad	Hansen	30 Oct.	Norfolk	?	Cuba
Perou	Le Breton	31 „	Bordeaux	31 Oct.	Colón
Floridian	Bolton	7 Nov.	Liverpool	7 Nov.	Sta Martha
Niederwald	L Schubart	13 „	Hamburg	13 „	Pto Colombia
Bavaria	K Graalfs	13 „	Pto Colombia	15 „	Hamburg
Antonio Lopez	Autich	16 „	Colón	16 „	Barcelona

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek.	naar
Virginia H	1 Nov.	Vela de Coro	*Venezuela H*	1 Nov.	Bonaire
Federica H	2 „	Aruba	*Nereida H*	3 „	Maracaibo
Silfide H	3 „	Barahona	*Carmen Maria*	3 „	Cumaná
Hilda C	6 „	Rio Hacha	*Olinda H*	5 „	Barahona
Hirondelle H	8 „	Maracaibo	*Federica H*	4 „	Aruba